

jedinečná skúsenosť Otca – jedinečná skúsenosť Syna – Kristov kríž – ukrižovaní pre svet a svet pre nás

Pavol v jednom svojom liste píše: „*Ja sa nechcem chváliť ničím iným, iba krížom nášho Pána Ježiša Krista, cez ktorý je svet ukrižovaný pre mňa a ja pre svet*“ (Gal 6,14 SSV). Veta, ktorá na prvý pohľad môže pôsobiť ako nejaká „literárna ozdoba“. Obsahuje v sebe ale, myslím, veľmi dôležitú informáciu. A myslím, že jej nedokážeme úplne porozumieť, kým nezačneme tam, kde to všetko začalo: v Trojici, v okamihu jej „vzniku“ (ak by sme použili našu ľudskú, na čase založenú a veľmi nepresnú terminológiu) – a s prihliadnutím na „skúsenosť“ Osôb, ktoré ju tvoria, obzvlášť Otca i Syna.

Skúsme si – veľmi po ľudsky – na počiatku predstaviť Otca. Je Boh. A je Jediný. Nekonečný. Všetka plnosť prebýva v ňom. Mimo Neho nič neexistuje a ani nie je predstaviteľné, že by mohlo mimo Neho existovať niečo, čím On sám nie je. Nepozná žiaden pocit strachu – nemá ho mať z koho, ani z čoho. Nepozná pocit nedostatku. Nepozná závisť – niet komu závidieť a ani niet nič, čo by mohlo byť závidené. O nič nezápasí, po ničom netúži, za ničím nesmeruje. Má v sebe len jednu túžbu: podeliť sa. Čiže lásku. Ale ani toto nie je túžba tak, ako by sme to mohli chápať. Nie je v nej pocit nedostatku. Nie je v nej snaha niečo získať. A hlavne – nie je v nej ono „úsilie túžby“, kedy musíme o jej naplnenie bojovať, zápasiť, či niečo podobné. V okamihu „zrodenia“ tejto túžby (stále hovoríme veľmi po ľudsky) sa hneď aj naplní. Bez boja, bez úsilia, bez čohokoľvek podobného. Výsledkom je Syn, Jednorodný, splodený z Otca aktom Lásky pred všetkými vekmi, Boh z Boha, Svetlo zo Svetla.

A teraz poďme k Synovej skúsenosti. Otec Mu daroval všetko. Neexistuje nič, čo by Mu Otec mohol dať a nedal, alebo čo by si Syn mohol vôbec len predstaviť, že by to mohol mať a Otec by Mu to nedal, či dokonca dať nemohol. Nikdy s Otcem o nič nezápasil – nebolo prečo ani o čo. Nikdy si nič nezávideli. Nikdy si nič nevyhradzovali pre seba – Otec sa celý v Láске dal svojmu Synovi a Syn sa celý v tej istej Láске daroval späť svojmu Otcovi. Niet medzi nimi ani najmenšej stopy nedôvery, sebeckta, strachu, obáv, podozrievania, porovnávaní sa, ničoho. Sú v dokonalejšej blaženej harmónii a jednote Lásky, dokonale Jeden, v dokonalom porozumení, v obojstrannom láskyplnom a úplnom darovaní sa Jeden Druhému. A z tejto Jednoty sa rodí Duch Svätý, Duch Lásky, takisto Boh z Boha, Svetlo zo Svetla, rovnako plne obdarovaný i darujúci sa, v dokonalejšej Jednote, v dokonalejšej dôvere, bez najmenšieho zla, zatmenia, či rozdelenia.

S prihliadnutím na dve-tri predchádzajúce úvahy žije Boh dokonalejšiu *apatheiu*, ktorá Mu umožňuje žiť tento úchvatný, dokonalý, nekonečne blažený Život Trojice. Stačila by len *kvapka* chtivosti, sebeckta, žiadostivosti – tak ako ju kedysi zasial Had v Raji do srdca Evy a ona do srdca Adama – a zrodilo by sa podozrenie, z podozrenia strach, zo strachu sebeckto – a zo sebeckta Peklo! Ale u Boha niet ani tej kvapky. Ničoho. Len dokonalá *apatheia* ako základ pre dokonalú Lásku, vedúcu do Plnosti Života, do *Blaženosti* Boha v Trojici.

Toto je niečo, čo sme my, ľudia – čiastočne s výnimkou Adama a Evy – nikdy nezažili. Nazývame to *dedičný hriech* a opisujeme ním stav, v ktorom žijeme presný opak tohto Božieho života: život v nedostatku, zmietaný túžbami, vášňami, žiadostivosťou, naplnený obavami, starosťami, porovnávaním sa, závisťou, rozdelením, súperením, zápasením, nenávisťou, hnevom,... a smerujúci k neodvratnej strate aj toho *niečoho*, čo na chvíľu nadobudneme, k

smrti... Sme presným opakom Boha, nielen spôsobu Jeho života a bytia, ale presným opakom „skúsenosti“, ktorú Boh prežíva sám v sebe.

A teraz prichádza na scénu Vtelenie a Ukrižovanie. V nich sa Boh obrátil k nám ľuďom úplne rovnakým spôsobom, ako v Trojici Otec k Synovi a Syn s Otcem k Duchu. V nich sa Boh daroval ľuďom – mne osobne! – úplne rovnako, úplne nezvratne a neodvolateľne, celý a dokonale – aby patril úplne celý človekovi – mne. Aby sme tak aj my mohli vstúpiť do tej istej dokonalej jednoty, do toho istého *prúdenia* a *výmeny* Lásky Otca, Syna aj Ducha Svätého. Aby sme tak mohli v Trojici byť ako Boh. Slovom Pavla: „*Boží dedičia a Kristovi spoludedičia*“ (Rim 8,17 SSV). Toto je ten „Križ nášho Pána Ježiša Krista“ – a je už jasné, prečo sa ním Pavol chváli! Nielenže je to omračujúca, úplne nová, na svete a vo svete nevidaná skúsenosť čohosi pre nás ľudí nepredstaviteľného a neuveriteľného! Ale ak tejto Božej Láске uveríme – tak sa stáva práve ona pre nás bránou k zbožšteniu sa. A síce tak, že sa odvážime aj my úplne darovať, úplne rovnako patriť Bohu tak, ako On patrí nám a stal sa tak akoby „cenou“ nášho vykúpenia, podľa slov Pavla: „*Neviete, ...že nepatríte sebe?*“²⁰ *Draho ste boli kúpení*“ (1 Kor 6,19-20 SSV).

Podmienkou tohto darovania sa je ale aj naša vlastná *apatheia*, ako naznačuje Augustín, keď vraví: „*Nemožno milovať ... bez ľahostajnosti k sebe*.“ A Thomas Merton k tomu pridáva vysvetlenie: „*Od vecí sa nemáme odpútať preto, aby sme sa pripútali k Bohu, ale skôr sa máme odpútať sami od seba, aby sme vnímali a používali všetky veci v Bohu a pre Boha. Je to celkom iný uhol pohľadu, ktorý často nedokážu vidieť aj mnohí čisto morálne a asketicky zmýšľajúci ľudia. Neexistuje nijaké zlo v čomkoľvek čo stvoril Boh a ani nič čo je Jeho nemôže byť prekážkou nášho zjednotenia s Ním. Prekážka je naše „ego“ a jeho úporná potreba udržať si svoju uzavretú sebeckú vôľu.*“ A presne toto sa nám snaží Pavol povedať vo svojej druhej vete:

Cez Kristov kríž je svet ukrižovaný pre mňa – pretože mi už nemá čo ponúknuť. V Kristovi ma Boh obdaroval tak ohromujúco nekonečne obrovsky, že svet k tomu už nemá čo ponúknuť, ani čo povedať. Ako vtedy u Ježiša, keď *všetky kráľovstvá sveta s ich mocou a slávou*, ponúknuté Diablom, nestáli Kristovi ani len za zmienku v Jeho odpovedi. Presne takto je teraz svet *mŕtvy* pre Pavla. Už mu nemá čo dať, nemá čo ponúknuť. Ba ešte viac, stáva sa dokonca pre Pavla už len bremenom a príťažou – takže Pavol otvorene priznáva: „*Túžim zomrieť a byť s Kristom, a to by bolo oveľa lepšie...*“ (Flp 1,23 SSV).

A tak je aj Pavol ukrižovaný pre svet. Pre Krista „*všetko stratil*“ (Flp 3,8 SSV). Zanechal svet aj jeho hry a zápasy. *Je ako hráč, ktorý odloží výstroj, opustí štadión a ide domov a viac ho zápas nezaujima, necháva iných, nech si ho hrajú ďalej, ak chcú, ale už to viac nie je jeho zápas. On skončil.* Práve tak skončil Pavol vo svete a so svetom. Ešte je vo svete, ale už nie je zo sveta. Kráča ním – ale už len ako cudzinec a pútnik. V dokonalejšej *apathei*, ku ktorej ho uschoptil Boží Dar a Božia Lásky, je pre svet navždy stratený. Svet je ako bezcenný ukrižovaný pre neho – a on je rovnako stratený a ukrižovaný pre svet a pre jeho pletichy... Slobodný tak patrí už len Kristovi – a Kristus jemu. Oslobodil sa. A zvíťazil. Úplne rovnako, ako sme k tomu dnes pozvaní a uchopení my, každý jeden z nás. Amen!